

לשידור, יצר המיקבץ של שידורי הצלחות מהחזית תחושה אופטימית לגבי מהלך המלחמה. הפסיסט שנוצר משידורי הכתבים היה שונה בתכלית מהתמונה הכללית עליה לא דווח לציבור במלואה.

העתונות היומית ניוונה בעיקר מתידורכי דובר צה"ל, שהיו אמנים אך בלתי שלימים, ומכתבות הכתבים הצבאיים של דובר צה"ל, שעסקו גם הם בסיפורי גבורה והצלחה, ובתיאורי הבסת ומיגור האוייב.

כרוב המקרים היה הרווח הכללי, במסיגרת הגבולות הצנועה, קרוב לאמת, אולם עורכי החדשות, הקובעים את כותרות העיתונים, ציירו שוב תמונה מסולפת. תיאור המלחמה לפי כותרות העיתונים, שסיפרו רק על הצלחות הישגים, נראה כסיפור ניצחון אחד ארוך ומתמשך. ה' עובדה שבמקרים רבים, שיקפו הכותרות רק מעט ממה שנכתב בכותרות ובדיווחים, היא תוצאה של שיקול דעת מוטעה וחוסר הדרכה מצד הגורמים המוסמכים. מצב זה הביא בעצם ימי המלחמה להקמת מערכת מיוחדת של היתה ממונה על צנוורה הסברתית של כתבות הכתבים הצבאיים בחזיתות, אך לא יכלה למנוע את עיוות התמונה, בכותרות. עורכי החדשות היו רעבים לכותרות מעודדות, השתמשו בסופרלטיבים ובמנוחים של הבסת ומיגור שלא היה להם כל יסוד במציאות.

הטלוויזיה, שהופעלה לראשונה במלחמה זו, הצ' ליתה להביא את המלחמה אל תוככי הבתים בערוף ה' מואפל. היא קירבה את תחושת המלחמה יותר מכל אמצעי תיקשורת אחר, אל העם. שידוריה הרצופים וה' ממושכים הדייזווחים המצולמים של כתבי הטלוויזיה מ' שדות הקרב, הם הישג נכבד וראוי להערכה. כמה מכתבי וצלמי הטלוויזיה שחירפו לא אחת את נפשם וסיכנו את חייהם כדי לצלם בתוך אש הקרב ממש, ראויים להערכה. אולם הטלוויזיה איפשרה למיליוני הצופים לעקוב מ' מקרוב אחר התנהגותם של המנהיגים. השידורים הראיונות החיים עם גולדה מאיר הבוכיה והמשתעלת, עם משה דיין הנבוך והמתלבט, עם הרמטכ"ל המכריז כי "נשבור להם את העצמות", יצרו מגע בלתי אמצעי בין העם ומנהיגיו, איפשרו לו לראותם כמו שהם בשעותיהם הקשות ביותר, ותרמו ליצירת משבר האימוץ.

דובר צה"ל היה כפוף למדיניות ההסברה שנשפתה עליו מצד המטה הכללי והמפקדות המקומיות. כאשר מול מצלמות הטלוויזיה, בימים הראשונים של המערכה, ניסת האלוף אהרון יריב שלא בצדק לייחס לו הודעה מוטעית ומפורכת, שמקורה בטעות של הדפסת כתבה של כתב כלכלי שהפך במלחמה לכתב צבאי על נייר הודעות של דובר צה"ל.

???

מה היה חלקו של שר הביטחון משה דיין בניהול המלחמה?

שר הביטחון כמעט ולא התערב בתיכנון ובביצוע המהלכים האופרטיביים בימי הלחימה. ניהול המלחמה נעשה בידי המטה הכללי והמפקדות המקומיות. כאשר דיון מאשר כמעט אוטומטית את אותם המהלכים שהוצעו עליידי המפקדים בהתייעצויות שהוא היה נוכח בהן. סיריני התכופים של דיון בקווים הקדמיים לא חיו חיוניים לניהול המלחמה. דיון ביקר בחזיתות בעיקר כדי להישאר בתמונה ולראות את המצב בשטח וכן כדי לשפר את תדמיתו כמנהיג הביטחוני של ישראל. שפ' געה בצורה קשה בימים הראשונים של המלחמה. רק במיקרים מעטים התערב דיון בפועל בתיכנון חוכניות אופרטיביות. היצע הצעות משלו או פרש את השגותיו לגבי התיכנונים.

מדוע הוענקה עדיפות בשבוע הראשון של המלחמה לניהול הקרבות בחזית הצפונית, נגד הצבא הסורי?

קירבתם של כוחות החלוץ של הצבא הסורי בימים הראשונים למלחמה למקומות ישוב אזרחיים שכגבול הקו הירוק, חייבה לרכז את המאמץ העיקרי להרחקת האיום הסורי על מרכזי אוכלוסייה. משום כך ניתנה עדיפות למלחמה בחזית זו, שהתבטאה בעיקר בהפניית מרב משאבי חיל-האוויר לתמיכה וסיוע בכוחות הקרקע. במקביל הוגבלו הכוחות הלוחמים בחזית הדרומית לבלי' מה בלבד של המצרים שהתבססו בקר התעלה.

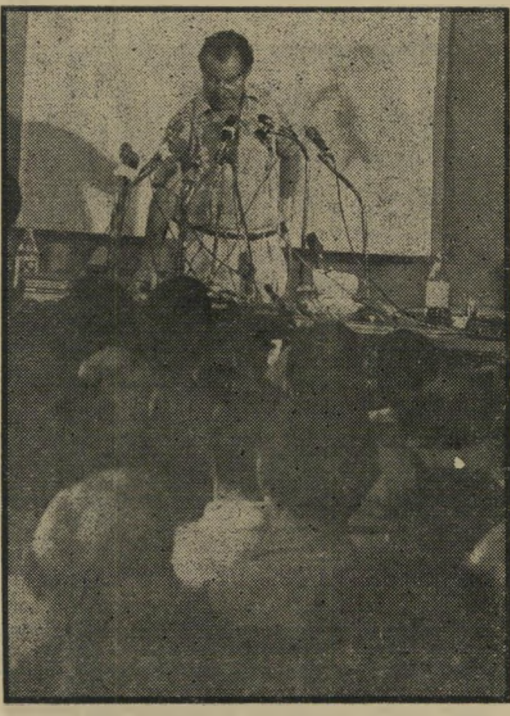
האם לא ניתן היה לנהל את מית קפת הנהג של צה"ל בויזמנית בשתי החזיתות, כדי להדוף את הצבאות המצרים והסורים גם יחד?

על כך יש חילוקי-דעות עמוקים בין מומחים ומש' קיפים צבאיים. חלק מהמשיקפים טוענים כי לא ניתן היה לפעול בחזית הדרומית ללא סיוע מוגבר ומרכזו של חיל-האוויר וכי היה צורך להמתין עד להדיסת הסו' רים אל מעבר לקווי הפסקת-האש לפני שניתן היה להת' פנות לפיתוח המיתקפה הנגדית נגד המצרים. משיקפים אחרים סבורים כי תקופת ההמתנה בחזית הדרומית היתה מישגה וכי הימים שבזובו עד שניתן האישור לפעולה ייומה בחזית זאת הספיקו המצרים להתארגן ולהתבסס בשטחים שנתפסו בידיהם.

רמו להבדלי ההשקפות הקיימים בשאלה זו בין המומחים ניתן בדבריו של הרמטכ"ל השבוע הראיון ש' העניק לטלוויזיה. בו טען כי המיתקפה בחזית הדרומית לא נערכה מוקדם מדי ולא מאוחר מדי. רב-אלוף אל' עזר טען באותו ראיון, כי אילו הקדימה הפריצה למצ' ריים והקמת ראש-הגשר מערבית לתעלה לבוא, כי או היה צה"ל נתקל בעתודות הכוח המצרי שנשארו בגדה המערבית לפני שהספיקו לצלות מורחה, דבר שיהיה מק' שה את הלחימה בגדה-המערבית. לעומת זאת יש הסבורים כי מיתקפת-הנגד אחרת

הגיוס: מדוע היה איחור בקריאת המילואים?

ההסברה: האלוף הרצוג מופיע בפני כתבים זרים

החידוש: טיל-כחף נ. מ. מדגם סטרלה שותפס

לבוא. לפחות ביומיים שלושה, בגלל חששות מוגזמים לגבי סיכויי הפריצה. בינתיים נלחם כוח השיריון היש' ראלי שניצב מול השיריון המצרי מיורחית לתעלה. ב' קרבות מגע חזיתיים ונאלץ להתמודד עם כוחות שתוג' ברו כמעט פי שתיים בתקופת ההמתנה. אלה מאמינים גם שכוח העתודה המצרי שנשא' עדיין בגדה המערבית של התעלה בשבוע השני למלחמה, לא יכול היה להכ' שיל את הפריצה. כוח זה לא היה ערוך במערך הגנתי, כיוון שהמצרים לא העלו כלל בדעתם, אחרי ההישגים שהושגו על ידם אפשריה של פריצה נועזת אל מעבר לקוויים. כוח העתודה המצרי, אמרים אותם משיקפים, היה ערוך לצליחת התעלה ולתפיסת גיורות בגדה המי' רחית. הקדמת ההתקפה היתה מאפשרת לחסל כוח זה לפני שהספיק לצלות את התעלה.

האם היה פיגור בביצוע מחלכים שונים במלחמה?

גם על כך יש חילוקי דיעות בין הפרשנים. יש הטו' ענים כי כל שלב במלחמה נעשה באיחור. של יומיים לפחות, בגלל חששות והיסוסים. לעומתם טוענים אחרים כי העיכוב נעשה כדי לאפשר שיקול-דעת ולהימנע מצעדים פזיונים.

אולם הידעה המקובלת היא שהפיגור ביומיים-שלו' שה אחרי לוח הזמנים שהכתיבה המלחמה. מנע מיש' ראל להשיג את מטרת המלחמה העיקריות שלה: הבסת והשמדת צבאות מצריים. וטוריה, ותפיסת מדיניות-כוח צבאיות שהיו מקנות לישראל אפשרויות תימרון מדיניות.

מדוע לא יכול היה צה"ל לגבור על הצבא המצרי בצד המזרחי של התע' לה, כאשר המצרים נאחזו ברצועה צרה של כמה קילומטרים בלבד לאו' רך התעלה, כשהתעלה עצמה בגבם?

אילו היו המצרים מונקים ומסתערים להתקפה מהקו בו נאחזו בגדה המזרחית, ייתכן וניתן היה לנהל עימם קרבות נועזת ותימרון של שיריון. בהם עדיף כוחו של צה"ל לאין שיעור על השיריון המצרי. להכותם, לכתרם ולהביסם. עובדה היא, שבאותם מיקרים ספורים בהם ניסו המצרים לצאת להתקפה והתפתחו קרבות שיריון על פני שטחים נרחבים, אומנם הוכו המצרים קשות. אולם המצרים לא ששו לצאת להתקפה ולהמשיך בהת' קדמותם אל לב סיני. הם ניהלו מלחמה בשיטת "האר' פנסיבה הוחלת". בשיטה זו פעל הצבא המצרי לפי ה' עיקרון של "לאט, לאט אבל בטוח".

מהלכי "האופנסיבה הוחלת" היו כדלהלן: המצרים התבססו בשטחים אותם כבשו בהסתערות הראשונה, ונערו' כו בהם להגנה. אחרי שהיה בידם בסיס מוצק, הם קידמו כוחות רגלים במסות עצומות, שהיו מצויידים בשפע של טילי נ.ט., רק אחרי שחיל-הרגלים נערו' קדימה, החלו הסנקים לזוז אחריו כשהם שומרים מרחק ממנו. כאשר היה שיריון צה"ל יוצא לקראת חטנקים המצריים שהחלו בהתקדמות, הוא היה נתקל במערכי החי"ר הצפופים. נאלץ להתגבר עליהם לפני שהגיע בכלל לקרב מגע עם השיריון המצרי. בניגוד לתפיסה המקובלת בקרב התיאורטיקנים הצבאיים כי חיל-השיריון לא צריך בכלל להתעסק עם החי"ר וכל מה שעליו לעשות הוא לשטוף אותו ולהתעלם ממנו כדי להגיע לקרב-מגע עם שיריון האוייב, התגלה החי"ר המצרי, בגלל הטילים החדישים שהיו בידו, טילי נ.ט. אישיים מדגם סאגר, כגורם בשטח נוכח שיטת לחימה כזו היה ברור שיש צורך בנקיטת יוזמה על מנת לשבש את מהלכי "האופנסיבה הוחלת" ולהוציא את המצרים משווי משקלם על-ידי אילוץם להילחם בשיטות בלתי מקובלות עליהם.

???

מה היה המהלך ששינה את פני המלחמה בחזית הדרום?

כל המומחים הצבאיים ועיתוני העולם, שניתחו כבר את מהלך הקרבות בחזית הדרומית, מאוחדים בדיעה, שהפריצה בגירה המרכזית לעבר תעלת-סואץ, דרך קווי המצרים, הקמת ראש-הגשר בגדה המערבית והחדירה העמוקה ללב השטח המצרי בניסיון לכתר את המצרים בגדה המזרחית לא רק שחיתה מהלך נועז ומבריק ששינה את פני המלחמה, אלא שהיה אחד המיבצעים הגדולים ביותר בהיסטוריה הצבאית. הוא נעשה, לדעת אותם פרשנים, בניגוד לכל התפיסות הצבאיות המקובלות. הכוח הישראלי שפרץ לגדה המערבית, התפצל לשני כוחות. כוח אחד נע דרומה בכיוון לסואץ והשני צפונה בכיוון איסמעיליה. כשהמטרה היא לכתר את הארמיות המצריות בגדה המזרחית מדרום ומצפון.

מדוע לא נוצלה ההצלחה אחרי הקמת ראש-הגשר לכיוון הצפוני, באותה מידה כפי שנוצלה בכיוון ה' דרומי, שם הושלם כיתור הארמיה השלישית של הצבא המצרי?

בעוד שהכות שני דרומה בגדה המערבית, לעבר סואץ, דהר במהירות למרחק של עשרות קילומטרים והגיע עד נמל ראס-עדאביה שבחוף מפרץ סואץ, נעצר אומנם הכוח הצפוני במבואות איסמעיליה ובמשך ארבעה ימים. בטרם נכנסו הפסקת-האש לתוקפה, לא התקדם. כתוצאה מכך לא הגשים הכוח הצפוני את מה שהושג בדרום ולא כיתר את הצבא המצרי בגירה הצפונית של סיני. יש לכך הרבה סיבות שלא את כולן ניתן לגלות. הסיבה הבולטת ביותר היא התנאים שמכתב השוני הגיי' אוגרטי בין שתי גיורות לחימה אלה. הכוח שתקף לפני דרום נשען באגפו השמאלי על הכתף הרחבה של האגם המר' כתוצאה מכך לא יכלו כוחות הארמיה השלישית